Kursus 02323: Introducerende Statistik

Forelæsning 12: Forsøgsplanlægning

Peder Bacher

DTU Compute, Dynamiske Systemer Bygning 303B, Rum 010 Danmarks Tekniske Universitet 2800 Lyngby – Danmark e-mail: pbac@dtu.dk

Forår 2021

DTU Compute

Introduktion til Statistik

Forår 2021

/ 31

Section 3.3 and 7.2.2: Design of experiments

General concepts for design of experiments:

• Power of a test is $1-\beta$ (where β is the probability of making a Type II error)

Specific methods, design of experiments (mean, both one and two sample setup):

- ullet Sample size n for wanted precision of confidence intervals
- Sample size *n* for wanted power of tests

Specific methods, design of experiments (proportion, one-sample setup):

ullet Sample size n for wanted precision of confidence intervals

Afsnit 3.3 og 7.2.2: Forsøgsplanlægning

Grundlæggende koncepter for forsøgsplanlægning:

• Testens styrke er $1 - \beta$ (hvor β er sandsynligheden for at begå Type II fejl)

Specifikke metoder, forsøgsplanlægning (middelværdi, både one og two sample setup):

- $\bullet$ Stikprøvestørrelse n for ønsket præcision af konfidensintervaller
- ullet Stikprøvestørrelse n for ønsket styrke af tests

Specifikke metoder, forsøgsplanlægning (andel, one sample setup):

ullet Stikprøvestørrelse n for ønsket præcision af konfidensintervaller

DTU Compute

Introduktion til Statistik

Forår 2021

Oversigt

- Planlægning af studie med krav til præcision
- 2 Planlægning: Power og sample size
- 3 Andele: Bestemmelse af stikprøvestørrelse

DTU Compute Introduktion til Statistik Forår 2021 3/31 DTU Compute Introduktion til Statistik Forår 2021

Planlægning af studie med krav til præcision

Man vil gerne tænke sig om inden eksperimentet udføres:

- Brug for at vide hvor præcise resultater (f.eks. konfidensinterval) forventes at blive med et fremtidigt eksperiment
- Hvor stor en effekt forventes at kunne opdages (e.g. hvis sovemedicinen virker 2 timer bedre, hvad er sandsynligheden for at det opdages?)
- Spørgsmål om at optimere økonomiske ressourcer og etik!

Introduktion til Statistik

Forår 2021

Introduktion til Statistik

Forår 2021 7 / 31

Planlægning: Power og sample size

Eksempel på to mulige fejl ved hypotesetest – sovemedicin

To mulige sandheder vs. to mulige konklusioner:

Test udfald		
Virkelighed	Afvis H_0	Afvis ikke H_0
Sand H_0 : Medicinen virker ikke	Type I fejl (α)	Korrekt: Ingen effekt
Falsk H_0 :		-
Medicinen virker	Korrekt: Påvist effekt	Type II fejl (β)

Method 3.63: The one-sample CI sample size formula

Antal observationer og den forventede (halve) bredde af konfidensintervallet

When σ is known or guessed at some value, we can calculate the sample size nneeded to achieve a given margin of error, ME, with probability $1-\alpha$ as

$$n = \left(\frac{z_{1-\alpha/2} \cdot \sigma}{ME}\right)^2$$

• Margin of error ME er den halve bredde af konfidensintervallets forventede bredde

Planlægning: Power og sample size

Eksempel på to mulige fejl ved hypotesetest (repetition)

To mulige sandheder vs. to mulige konklusioner:

DTU Compute

Test udfald		
Virkelighed	Afvis H_0	Afvis ikke H_0
Sand H_0	Type I fejl (α)	Korrekt accept af H_0
Falsk H_0	Korrekt afvisning af H_0	Type II fejl (β)

Mulige fejl ved hypotesetests (repetition)

Der findes to slags fejl (dog kun een af gangen!)

Type I: Rejection of H_0 when H_0 is true

(Medicinen virker ikke, men vi kommer til at tro den virker)

Type II: Non-rejection of H_0 when H_1 is true (Medicinen virker, men vi opdager det ikke)

Risikoen for de to typer fejl kaldes sædvanligvis:

$$P(\mathsf{Type}\;\mathsf{I}\;\mathsf{error}) = \alpha$$

$$P(\mathsf{Type}\;\mathsf{II}\;\mathsf{error}) = \beta$$

DTU Compute

Introduktion til Statistik

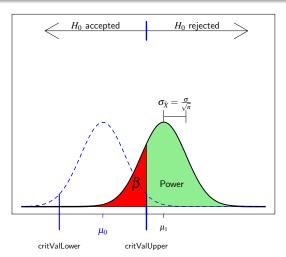
Forår 2021

11/31

Planlægning: Power og sample size

 $\bar{X} \sim N(\mu_1, \frac{\sigma^2}{n})$ er den antagede fordeling (dvs. om μ_1 og $ME = |\mu_1 - \mu_0|$) $H_0: \mu = \mu_0$ er nulhypotesen

Vi kan se hvad β er: $P(H_0 \text{ accepteres forkert}) = P(\text{Type II}) = \beta$

Testens styrke (power)

Hvad er styrken $1 - \beta$ for et kommende studie/eksperiment:

- ullet Sandsynligheden for at opdage en effekt (af en vis størrelse $|\mu_0-\mu_1|$)
- Probability of correct rejection of H_0
- $P("Accept af H_0")$ når H_1 er sand

Udfordring: Nulhypotesen kan være forkert på mange måder!

I praksis, scenarie-baseret approach:

- F.eks. "Hvis nu sovemedicinen rent faktisk virker 2 timer bedre, hvor godt vil mit studie være til at opdage dette?"
- Eller, jeg vil gerne *hvis min sovemedicin virker 3 timer bedre*, opdage dette med en bestemt sandsynlighed (power)

TU Compute Introduktion til Statistik Forår 2021 12 /

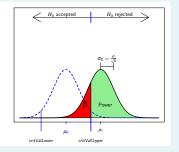
Planlægning: Power og sample size

Spørgsmål om power (socrative.com - ROOM:PBAC)

Vi antager at $\bar{X} \sim N(\mu_1, \frac{\sigma^2}{n})$ (dvs. fordelt om μ_1 , som er effekten vi vil kunne påvise), $H_0: \mu = \mu_0$ er nulhypotesen

Hvordan kan vi opnå en større power uden at kompromitere noget ved testen (dvs. ikke ændre på hypotesen eller risikoen for type I fejl)?

- ullet A: Mindske μ_0 så $\mathit{ME} = |\mu_0 \mu_1|$ øges
- B: $\emptyset$ ge α (på figur vil 'critvalUpper' mindskes)
- $\bullet$ C: Øge n antallet af observationer
- D: Desværre kan det ikke lade sig gøre
- E: Ved ikke

DTU Compute Introduktion til Statistik Forår 2021 13/31 DTU Compute Introduktion til Statistik Forår 2021 14

Planlægning: Power og sample size

Planlægning, find sample size n

Det store spørgsmål i praksis: HVAD skal n være?

Forsøget skal være stort nok til at kunne opdage en relevant effekt med stor power (som regel mindst 80%):

Metode 3.65: Tilnærmet svar for en one-sample *t*-test:

For the one-sample *t*-test for given α , β and σ

$$n = \left(\sigma \frac{z_{1-\beta} + z_{1-\alpha/2}}{(\mu_0 - \mu_1)}\right)^2$$

where $\mu_0 - \mu_1$ is the difference in means that we would want to detect and $z_{1-\beta}$, $z_{1-\alpha/2}$ are quantiles of the standard normal distribution.

DTU Compute

Introduktion til Statistik

Forår 2021

15 / 31

Planlægning: Power og sample size

Eksempel - The sample size for power= 0.80

```
## Stikprøvestørrelse for t-test
power.t.test(power = .80, delta = 4, sd = 12.21, sig.level=0.05,
      type = "one.sample")
##
##
        One-sample t test power calculation
##
##
##
##
                sd = 12.21
##
         sig.level = 0.05
##
             power = 0.8
       alternative = two.sided
```

Svar: n = 76 (husk at runde op)

Planlægning, sæt 4 prm. og beregn den sidste

Når man har fastlagt hvilket test, der skal bruges:

Kender man (eller fastlægger/gætter på) fire ud af følgende fem oplysninger, kan man regne sig frem til den femte:

- n Sample size
- α Significance level of the test
- δ A difference in mean that you would want to detect (effect size) (dvs. μ_2 er her den middelværdi med afstand til μ_1 som vi "mindst" vil kunne påvise)
- σ The population standard deviation
- 1β The power

Compute

Introduktion til Statistik

Forår 2021

16 / 31

Planlægning: Power og sample size

Metode 3.65: *Tilnærmet* svar for en one-sample *t*-test:

Formlen giver lidt lavere resultat, fordi normalfordelingen bruges i stedet for *t*-fordelingen:

$$n = \left(\sigma \frac{z_{1-\beta} + z_{1-\alpha/2}}{(\mu_0 - \mu_1)}\right)^2$$
$$= \left(12.21 \frac{0.84 + 1.96}{4}\right)^2$$
$$= 73.05$$

I opgaver bruges resultatet fra power.t.test(), hvis der ikke henvises konkret til formlen fra bogen.

DTU Compute Introduktion til Statistik Forår 2021 17/31 DTU Compute Introduktion til Statistik Forår 2021 18/31

Planlægning: Power og sample size

Eksempel - The power for n = 40

```
## Beregn power for t-test
power.t.test(n = 40, delta = 4, sd = 12.21, sig.level=0.05,
      type = "one.sample")
##
##
        One-sample t test power calculation
##
##
                 n = 40
##
             delta = 4
##
                sd = 12.21
##
         sig.level = 0.05
##
            power = 0.5242
##
       alternative = two.sided
```

Introduktion til Statistik

Forår 2021

Planlægning: Power og sample size

Styrke og stikprøvestørrelse - two-sample

Finding the power of detecting a group difference of 2 with $\sigma = 1$ for n = 10:

```
## Power beregning
power.t.test(n = 10, delta = 2, sd = 1, sig.level = 0.05)
##
##
        Two-sample t test power calculation
##
##
                 n = 10
             delta = 2
##
##
                sd = 1
##
         sig.level = 0.05
##
             power = 0.9882
##
       alternative = two.sided
## NOTE: n is number in *each* group
```

Planlægning: Power og sample size

Styrke og stikprøvestørrelse - two-sample

Finding the sample size for detecting a group difference of 2 with $\sigma = 1$ and power = 0.9:

```
## Beregn stikprøvestørrelsen
power.t.test(power = 0.90, delta = 2, sd = 1, sig.level = 0.05)
##
##
        Two-sample t test power calculation
##
##
                 n = 6.387
##
             delta = 2
##
                sd = 1
##
         sig.level = 0.05
##
            power = 0.9
##
       alternative = two.sided
## NOTE: n is number in *each* group
```

Svar: n = 7 (husk at runde op)

DTU Compute

Introduktion til Statistik

Forår 2021 20 / 31

Planlægning: Power og sample size

Styrke og stikprøvestørrelse - two-sample

Finding the detectable effect size (delta) with $\sigma = 1$, n = 10 and power= 0.9:

```
## Beregn margin of error
power.t.test(power = 0.90, n = 10, sd = 1, sig.level = 0.05)
##
##
        Two-sample t test power calculation
##
##
                 n = 10
##
             delta = 1.534
##
                sd = 1
##
         sig.level = 0.05
##
             power = 0.9
##
       alternative = two.sided
##
## NOTE: n is number in *each* group
```

Andele: Stikprøvestørrelse: "Margin of Error" (ME):

Margin of Error på estimat kan siges at være:

- Forventningsværdi af "halvdelen af konfidensintervallets bredde"
- "Den forskel i middelværdi" man gerne vil være i stand til at påvise
- Under H_0 : Forventningsværdi af afstanden mellem middelværdien og det kritiske niveau

Margin of Error

med $(1-\alpha)\%$ konfidens bliver

$$ME = z_{1-\alpha/2} \sqrt{\frac{p(1-p)}{n}}$$

hvor et estimat af p fås ved $p = \frac{x}{n}$

Introduktion til Statistik

Forår 2021

Introduktion til Statistik

Forår 2021

Andele: Bestemmelse af stikprøvestørrelse

Spørgsmål om forskel i middel (socrative.com, ROOM: pbac)

Hvad er "Margin of Error" (ME) hvis man vil være i stand til at påvise forskel i middelværdi på 0.2?

- A: 0.1
- B: -0.15
- C: 0.2
- D: 0.4
- E: Ved ikke

Spørgsmål om Margin of Error (socrative.com, ROOM: pbac)

Hvad er "Margin of Error" (ME) hvis man vil have et konfidensinterval med bredde på 0.2?

- A: 0.1
- B: -0.15
- C: 0.2
- D: 0.4
- E: Ved ikke

Andele: Bestemmelse af stikprøvestørrelse

Bestemmelse af stikprøvestørrelse

Method 7.13

Såfremt man højst vil tillade en Margin of Error (ME) med $(1-\alpha)\%$ konfidens, bestemmes den nødvendige stikprøvestørrelse ved

$$n = p(1-p) \left[\frac{z_{1-\alpha/2}}{ME} \right]^2$$

Method 7.13

DTU Compute

Såfremt man højst vil tillade en Margin of Error ME med $(1-\alpha)$ % konfidens, og p ikke kendes, bestemmes den nødvendige stikprøvestørrelse ved

$$n = \frac{1}{4} \left[\frac{z_{1-\alpha/2}}{ME} \right]^2$$

idet man får den mest konservative stikprøvestørrelse ved at vælge $p=\frac{1}{2}$

Introduktion til Statistik Forår 2021 DTU Compute

Introduktion til Statistik

Forår 2021

27 / 31

Andele: Bestemmelse af stikprøvestørrelse

Eksempel 1 - fortsat

Venstrehåndede:

Antag vi ønsker ME = 0.01 (med $\alpha = 0.05$) - hvad skal n være?

Antag $p \approx 0.10$:

$$n = 0.1 \cdot 0.9 \left(\frac{1.96}{0.01}\right)^2 = 3467.4 \approx 3468$$

UDEN antagelse om størrelsen af p:

$$n = \frac{1}{4} \left(\frac{1.96}{0.01} \right)^2 = 9604$$

DTU Compute

Introduktion til Statistik

Forår 2021

Forår 2021

30 / 31

28 / 31

Andele: Bestemmelse af stikprøvestørrelse

Spørgsmål om stikprøvestørrelse (socrative.com, ROOM: pbac)

Kan I nu beregne hvor mange gange man skal slå med en terning for at teste om den har sandsynlighed 1/6 indenfor 0.01 for at slå en sekser?

- A: Ja
- B: Nej
- C: Ved ikke

DTU Compute

```
## Andel (sandsynlighed) vi vil teste for
p <- 1/6
## Signifikansniveau
## (hvor ofte vil vi lave denne fejl: Terningen er fair, men
## vi konkluderer den ikke er fair)
alpha <- 0.05
## Fejlmargen vi vil tillade
ME <- 0.01
## Beregn antal gange vi skal slå med terningen
p * (1-p) * (qnorm(1-alpha/2)/ME)^2</pre>
## [1] 5335
```

Introduktion til Statistik

Andele: Bestemmelse af stikprøvestørrelse

Spørgsmål om stikprøvestørrelse (socrative.com, ROOM: pbac)

Ved test af hvilken af følgende nulhypoteser skal bruges den største stikprøvestørrelse (n) ved samme α signifikansniveau?

- A: $H_0: p = 0.2$
- B: $H_0: p = 0.1$
- C: $H_0: p = 0.4$
- D: $H_0: p = 0.95$
- E: Ved ikke

DTU Compute

Introduktion til Statistik

Forår 2021

20 / 31

Andele: Bestemmelse af stikprøvestørrelse

Husk også at sige at Exercise 3.10 spørgsmål c) er ret abstrakt og man kan springe den over.

DTU Compute Introduktion til Statistik Forår 2021 31/31